

HIZTEGIA

LEHEN INDUSTRIA IRAULTZA

AIRE ZABALEKO MEATEGIA

Lurraren azalean garatzen diren meatze-ustiapenak, lurpeko meategia edo zulketa-meategia ez bezala. Meatzaritza hau, merkataritza aldetik erabilgarriak diren deposituak azaleratik gertu daudenean aplikatzen da.

ANEZKA HEGALARIA

Palanka-mekanismoa, anezka bat pista batetik bultzatzen zuena, giza besoari zabalera handiagoko ehunak egitea ahalbidetu ziona; ehungailuaren mekanizazioaren lehen urratsa izan zen eta ehuleen produktibitatea nabarmen handitu zuen.

BARNE MARKATUA

Lurralde nazionalean eskatzen eta eskaintzen diren ondasun eta zerbitzuen transakzioen multzoa.

BIGARREN SEKTOREA

Lehen sektoreak atera edo ekoiztutako lehengaiak kontsumo-produktu edo ekipamendu-ondasun bihurtzen duen industria-sektorea.

EHUN-PROZESUA

Hainbat hari elkarlotzeko prozesua, bilbadura edo oihal bat osatzeko.

GAINKUALIFIKAZIOA

Pertsona batek eskatzen duen lanposturako behar dituen kualifikazioak baino gehiago izatea. Horren ondorioz, baliteke enpresak lana ez ematea, une horretan ezer hoberik ez duelako eskatzen duela pentsatzen duelako, baina aurkitu bezain laster joan egingo da, edo lanpostuan geratuko da, pozik eta motibatuta.

HIRUGARREN SEKTOREA

Ekoizleak ez diren zerbitzuekin edo ondasun materialen eraldatzaileekin lotutako jarduerak biltzen dituen sektore ekonomikoa.

INDUSTRIA ASTUNA

Makina handiak eta lehen-gaiak erazteko eta eraldatzeko erabiltzen diren industria mota, hala nola, siderurgian erabilitako mineralak erazteko erabiltzen diren meatzeak, petrolio, zementu-industria, siderurgia eta kimika, eta horretarako behar den makineria fabrikatzea, besteak beste.

IRUTE-PROZESUA

Hainbat zuntz laburaldi berean bihurtzen diren prozesua, zuntz horiek batzeko eta etengabeko hariak sortzeko.

KANPO-MERKATUA

Herrialde baten muga geografikoetatik kanpo (kanpoan) egiten den ondasun eta zerbitzuen erosketak edo salmenta da.

KAPITAL FINANTZARIOA

Enpresa edo negozio bat sortzeko aukera ematen duten dirua, inbertsio, mailegu eta bestelako gisa egindako diru-inbertsioa.

KAPITALA

Potentzia ekonomikoa (dirua, kreditua, eragin morala, etab.), industria edo negozio bat ezarri eta abiarazteko behar diren elementuak emateko gai dena.

KOLONIALISMOA

Atzerriko estatu batek kolonia bat menperatu eta ustiatzeko erabiltzen duen sistema sozial eta ekonomikoa. Oro har, inbaditutako herrialdeak aurka egin ezin dion indar militarra erabiltzen da, eta inbadituta, baliabide naturalak eta langileen esplotazioa hedatzen den lekua da.

KUATERNARIOKO SEKTOREA

Hirugarren sektoretik eratorritako sektorea, oso intelektualak diren zerbitzuak barne hartzen dituen, hala nola ikerketa, garapena, berrikuntza (I+G, I+G+B).

LABE GARAIA

Altzairuzko labe zilindriko batez osatutako industria-instalazioa da, material erregogorrez forratua, eta burdina-minerala eraldatzen edo lantzen da bertan.

LAMINAZIOA

Laminazio-trena deiturikoan egindako burdina arazteko prozesua; horri esker, lingote metaliko baten deformazioen bidez, produktu bukatuak lor daitezke, hau da, kalitate hobeko burdin baten txapak, barrak edo profilak.

LANAREN ESPEZIALIZAZIOA

Ekoizpen-prozesu baten atazak hainbat gizabanakotan edo lantaldetan esleitzea, ezaugarrien, trebetasunen edo baliabideen arabera.

LANDA-EXODOA

Fenomeno demografiko bat da, pertsonen edo populazio baten emigrazioarekin bat datorrena, nekazari girotik hirira.

LANTEGIA

Produktu bat modu industrialean fabrikatzeko, egiteko, egiteko edo lortzeko beharrezkoak diren instalazioak eta makinak dituen establezimendua.

LAN MERKATUA

Lan-eskaintzak eta -eska-riak bat egiten duten merkatua, lan-eskaintza lan egiteko prest dauden lan-gile guztiek eta langileak kontratatzen dituzten en-presa edo enplegatzaile guztiek osatzen dutena.

LEHEN SEKTOREA

Baliabide naturalak eta lehengaiak ustiatzen eta lortzen dituzten jarduera ekonomiko guztiak barne hartzen dituen sektore ekonomikoa.

MEATZARITZA

Lurzoruan eta lurpean pila-tu diren mineralak ustiat-zea eta erauztea ahalbi-detzen duen jarduera eko-nomikoa.

MEKANIZAZIOA

Makinak erabiltzea jardue-ra bat egiteko (industrial, nekazaritzakoa, etab.), denbora eta ahalegin gut-xiago egiteko eta etekinak maximizatzeke.

METALURGIA ERTAINA

Burdina edo altzairua Burdina edo altzairua plantxa handietan, barre-tan edo lingoteetan erabil-tzen duen industria da, metalezko produktu buka-tuak egiteko (makinak, objektuak, etab.).

PRODUKTIBITATEA

Ekoizitakoaren eta erabili-tako bitartekoen arteko erlazioa, hala nola eskula-na, materialak, energia, etab.

PROLETARIOTZA

Langileen klase soziala izendatzeko erabiltzen den terminoa da. Klase sozial horrek, ekoizpen kapitalis-ta moduan, ez du kapitalik, ez du produkziobideen eta banaketaren gaineko kon-trolik, eta bere lan-indarra soldata baten truke aloka-tu behar du.

SEKTORE KINARIOA

Irabazi-asmorik gabeko jarduera guztiak eta era-bakiak hartzeko erantzuki-zuna duten pertsonak bil-tzen dituen sektorea.

SIDERURGIA

Burdin minerala tratatzeko teknika da, aleazio mota ezberdinak lortzeko, al-tzairua kasu.

SOZIALTATE MUGATUA

Merkataritza-sozietate mota bat da, non erantzu-kizuna jarritako kapitalera mugatzen den, eta, beraz, zorrak hartzen badira, ez du bazkideen ondare per-tsonalarekin erantzuten, enpresa horretan emanda-koarekin baizik.

URPEKARITZA EDO PUDELAZIOA

Burdina isuria karbonoaren zati bat labe handietan erreta urtzeko prozesua, burdina gozoa lortzeko.